

Išnagrinėjus skundą priimtas sprendimas dėl organizacijos veiksmų skelbiant asmens duomenis

2022 m.

SUTRUMPINTAS APIBENDRINIMAS

Sprendimo kontekstas

Sprendimo data: 2022-05-04

Nacionalinis atvejis

Valdytojas: asociacija

Teisinės nuorodos: neteisėtas asmens duomenų tvarkymas (*BDAR 5 str. 1 dalies a punktas, 6 str.*)

Sprendimas: skundas pripažintas pagrįstu, imtasi BDAR 58 straipsnio 2 dalyje numatytų taisomųjų veiksmų

Sprendimo santrumpa

Bylos priežastis

Pareiškėja kreipėsi su skundu į Inspekciją, kuriame nurodė, kad asociacijos valdymo organas (toliau – Komisija), nagrinėjantis Lietuvos Respublikos Visuomenės informavimo įstatymo (toliau – VIĮ) ar etikos galimus pažeidimus, išnagrinėjusi fizinio asmens skundą, sprendimą paskelbė savo internetiniame portale. Pareiškėja pažymėjo, kad sprendimas, kuris paskelbimo metu nebuvo įsiteisėjęs, paskelbtas nurodant jos asmens duomenis (vardą ir pavardę). Pareiškėjos manymu, Komisija, paskelbdama sprendimą su jos asmens duomenimis, pažeidė jos teisę į privatų gyvenimą ir duomenų apsaugą.

Pagrindinės išvados

Asociacija pareiškėjos asmens duomenų tvarkymą (viešinimą) Inspekcijai grindė BDAR 6 straipsnio 1 dalies c ir e punktuose įtvirtintomis duomenų tvarkymo sąlygomis. Inspekcija nustatė, kad asociacijos vykdytam pareiškėjos asmens duomenų tvarkymui (viešinimui) BDAR 6 straipsnio 1 dalies c bei e punktuose numatytos asmens duomenų teisėto tvarkymo sąlygos negali būti taikomos. Kitais BDAR 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtintais pagrindais asociacija pareiškėjos asmens duomenų tvarkymo Inspekcijai negrindė, dėl to Inspekcija sprendime dėl jų nepasisakė.

Asociacija, teikdama skundą teismui dėl Inspekcijos sprendimo, pareiškėjos duomenų tvarkymą teismui grindė ir BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkte įtvirtinta teisėto tvarkymo sąlyga, tačiau teismas asociacijos skundą atmetė¹, nurodydamas, kad asociacijos vykdytam pareiškėjos asmens duomenų tvarkymui (viešinimui) negali būti taikomi BDAR 6 straipsnio 1 dalies c ir e punktuose numatyti pagrindai, o BDAR 6 straipsnio 1 dalies f punkto nuostatoje įtvirtintų sąlygų buvimo asociacija nepagrindė, t. y. neįrodė, kad pareiškėjos duomenis tvarkyti buvo būtina siekiant įgyvendinti trečiosios šalies (visuomenės) teisėtą interesą.

¹ Šis teismo sprendimas apskūstas apeliacine tvarka.

Sprendimas

Asociacijos veiksmai tvarkant (viešinant) pareiškėjos asmens duomenis, nesant nė vienam BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nurodytam teisėto duomenų tvarkymo pagrindui, pripažinti neteisėtais. Inspekcija pripažino pareiškėjos skundą pagrįstu, ėmėsi BDAR numatytų taisomųjų veiksmų.

PLATESNIS APIBENDRINIMAS

DĖL ASMENS DUOMENŲ VIEŠINIMO

Inspekcija gavo skundą, kuriame pareiškėja nurodė, kad Komisija, nagrinėjanti VII ar etikos galimus pažeidimus, išnagrinėjusi fizinio asmens skundą, priėmė sprendimą, kurį paskelbė savo svetainėje kartu su pareiškėjos asmens duomenimis (vardu ir pavarde). Pareiškėja pažymėjo, kad nėra jokio teisinio pagrindo skelbti jos asmens duomenis. Pareiškėjos manymu, Komisija, paskelbdama sprendimą su jos asmens duomenimis, pažeidė jos teisę į privatų gyvenimą ir duomenų apsaugą.

Skundo nagrinėjimo metu Inspekcija gavo asociacijos paaiškinimus, kuriuose ji nurodė, kad pagal VII 46¹ straipsnio 6 dalį, Komisijos sprendimai dėl profesinės etikos ar kitų pažeidimų turi būti skelbiami asociacijos interneto svetainėje, todėl rezoliucinė minėto sprendimo dalis ir buvo paskelbta. Pažymėjo, kad Komisijos darbo reglamente yra nustatyta, kas turi būti nurodyta Komisijos sprendime (svarstyto klausimo esmė, publikacijos ir (ar) visuomenės priemonės pavadinimas, publikacijos autoriaus ir (ar) kito visuomenės informavimo etikos pažeidimus padariusio žurnalisto, viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo vardas ir pavardė, išdėstyti sprendimo priėmimo motyvai, apskundimo tvarka). Be to, asociacija pažymėjo, kad pareiškėjos asmens duomenys (vardas ir pavardė) yra viešai skelbiami ir pačioje publikacijoje, todėl mano, jog Komisija, paskelbdama sprendimą, nepaskelbė daugiau pareiškėjos asmens duomenų, nei ji pati yra viešai paskelbusi. Asociacija nurodė taip pat ir tai, jog Komisija yra žiniasklaidos savireguliacijos institucija, neturinti viešojo administravimo įgaliojimų, todėl visuomenės informavimo priemonių bei žurnalistų padarytų profesinės etikos pažeidimų pavišėjimas yra vienintelė jos turima poveikio priemonė.

Inspekcija pažymėjo, kad BDAR nedraudžia viešinti asmens duomenų, tačiau turi būti laikomasi visų su asmens duomenų tvarkymu susijusių principų. Be to, toks asmens duomenų tvarkymas turi būti pagrįstas bent viena BDAR numatyta teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlyga. Tuo atveju, jei nėra nė vienos iš BDAR nurodytos asmens duomenų teisėto tvarkymo sąlygos ir teisėto asmens duomenų tvarkymo tikslo, asmens duomenys negali būti tvarkomi. Asociacija pareiškėjos asmens duomenų tvarkymą (viešinimą) Inspekcijai grindė BDAR 6 straipsnio 1 dalies c ir e punktuose įtvirtintomis duomenų tvarkymo sąlygomis, tačiau Inspekcija, išnagrinėjusi skundo medžiagą, padarė išvadą, kad šie teisiniai pagrindai šiuo atveju negali būti taikomi.

BDAR 6 straipsnio 1 dalies c punkte įtvirtinta teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlyga duomenų valdytojas gali remtis tik tuomet, jei konkrečiame teisės akte yra nustatyta konkreti asmens duomenų tvarkymo (šiuo atveju – viešinimo) pareiga, iš pačios formuluotės privalo būti pakankamai aišku, kad pagal ją konkrečiam subjektui (duomenų valdytojui) būtina tvarkyti asmens duomenis ir šis subjektas (duomenų valdytojas) neturi galimybės pasirinkti, ar vykdyti tokią pareigą, ar ne, taip pat turi būti aiškiai įtvirtinti asmens duomenų paskelbimo tikslai ir kita pagal BDAR 6 straipsnio 3 dalį privaloma informacija. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl asmens duomenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (95/46/EB) (toliau – Direktyva) 29 straipsnio duomenų apsaugos darbo grupės 2014-04-09 nuomonėje Nr. 06/2014 (toliau – Darbo grupės nuomonė) nurodoma, kad Direktyvos 7 straipsnio c punktas taikomas, kai atitinkama prievolė yra nustatyta įstatymu. Įstatymas turi atitikti visas reikiamas sąlygas, kad prievolė būtų galiojanti ir privaloma, ir duomenų apsaugos teisės normas, be kita ko, reikalavimą dėl duomenų tvarkymo būtinumo, proporcingumo ir tikslų apribojimo. Be to, pati teisinė prievolė turi būti pakankamai aiški dėl ja reikalaujamo asmens duomenų tvarkymo. Todėl Direktyvos 7 straipsnio c punktas taikomas remiantis teisės aktų nuostatomis, kuriuose aiškiai nurodytas duomenų tvarkymo pobūdis ir tikslas. Minėtoje Darbo grupės nuomonėje pasisakant dėl

Direktyvos 7 straipsnio e punkte nustatyto teisinio pagrindo taikymo taip pat pabrėžiama, kad oficialūs įgaliojimai arba viešojo intereso užduotis paprastai turi būti nustatyti įstatymais arba kitais teisės aktais. Jeigu tvarkant duomenis kišamasi į privatų gyvenimą arba, kitu atveju, tai yra privaloma pagal nacionalinę teisę atitinkamų asmenų apsaugai užtikrinti, taikomas teisinis pagrindas turėtų būti pakankamai konkretus ir tikslus, kad būtų aišku, kaip gali būti leidžiama tvarkyti duomenis. Darbo grupės nuomonėje pažymima, kad Direktyvos 7 straipsnio e punkto taikymo sritis gali būti labai plati, todėl reikėtų jį aiškinti griežtai ir kiekvienu konkrečiu atveju aiškiai nustatyti atitinkamą viešąjį interesą ir oficialų įgaliojimą, kuriuo pagrindžiamas duomenų tvarkymas. Asociacija, remdamasi BDAR 6 straipsnio 1 dalies c ir e punktais, tokio teisės akto, įpareigojančio skelbti Komisijos sprendime minimus asmens duomenis, nenurodė. VIĮ 46¹ straipsnio 6 dalis įpareigoja paskelbti priimtą sprendimą, tačiau minėtoje įstatymo nuostatoje nėra įtvirtinta pareiga paskelbti ir minėtame sprendime esančius asmens duomenis. Inspekcija pažymėjo, jog tai, kad sprendimas turi būti viešinamas, savaime nereiškia, kad jis turi būti viešinamas su jame esančiais asmens duomenimis. Be to, šiuo atveju nebuvo ir būtinumo skelbti asmens duomenis. Pagal asociacijos pateiktus paaiškinimus, pareiškėjos duomenys buvo skelbiami kaip poveikio priemonė, tačiau toks asmens duomenų tvarkymo (skelbimo) tikslas VIĮ nėra numatytas, kaip ir nėra numatyta pareigos asociacijai interneto svetainėje viešinti žurnalisto asmens duomenų. Pasisakydama dėl asociacijos teiginių, kad pareiškėjos asmens duomenys (vardas ir pavardė) yra viešai skelbiami pačioje publikacijoje, todėl Komisija, paskelbdama sprendimą su pareiškėjos asmens duomenimis, nepaskelbė pareiškėjos asmens duomenų daugiau nei ji pati yra viešai paskelbusi, Inspekcija pažymėjo, kad asmens duomenų buvimas viešai paskelbtais nesuteikia duomenų valdytojui teisės juos tvarkyti nesilaikant BDAR nuostatų. BDAR nėra numatyta išimties, kad asmens duomenys gali būti tvarkomi nesant BDAR 6 straipsnyje numatytų sąlygų, jei tokie duomenys paskelbti viešai.